

A 19-ik század végén a millenniumra készülve a szamosújvári örmény közösség, amely már kezdte elveszíteni az anyanyelvéhez való ragaszkodást és az identitás feladásának kezdeti jelei észrevehetőek voltak, indítványozta, hogy az 1896-os évben szobrot állítsanak Szamosújvár főterén Verzár Auxentius püspök emlékére.

A szobor a főtér közepére, a volt városháza épületének helyére, és a Szentháromság templom főbejáratával szemben helyezkedett volna el. Az avatási ünnepséget Merza Gyula, egykori elődünk így képzelte el:

"Az Örmény főváros fel van lobogózva, a házak virágfüzérékkel és szőnyegekkel díszítve, a hullámzó közönség ezrei között lelki szemeim előtt látom az ország püspökeit, a törvényhozás és kormány képviselőit, a külföldi tudós mechtaristákat és hazánk előkelősegeit, amint ünnepélyes, hosszú menetben kilépnek a templomból a Világosító Szent Gergely emlékére tartott hálaadó miséről. A díszes menet meghallgatja az énekkar által intonált Szózatot, s a szónoki emelvényről elhangzó lelkes emlékbeszéd végszavaira íme egyszerűen harangzúgás és keleti zsolozsmák (sárágánok) hangjai mellett lehull a szobrot eltakaró lepel s ott áll püspöki ornátusban, jobbában pásztorbottal, baljában a város alapító okmányával Verzár Auxentius. Nemes vonású keleti arcát hosszú szakáll köríti és Éghez emelve átszellemült tekintetét, mintha áldást rebegő ajkai megszólalnának:

'Ezkhjéz Aszduádz kohápánjénk! '

A megilletődéstől meghatottan áll mindenki és felhangzik a 'Hazádnak rendületlenül' melódiája, melyet egy szívvel és lélekkel énekel az egész gyülekezet. "

Sajnos, a Merza Gyula indítványa soha nem valósult meg. A szobor valóban monumentális, 8-10 m-es magasságával kivitelezése esetén sokat emelt volna a város főterének kinézetén. A közadakozási terv nem volt sikeres és anyagiak hiányában a kivitelezés elmaradt. A makettet a Rubens kápolna feletti második emeleten találtuk meg igen megviselt állapotban, a püspököt ábrázoló szobor eltűnt, már csak a fényképe maradt meg az utókor számára.

*Murádin Antal
Esztergom*

Ismernünk kell önmagunkat

Utánnomás a Romániai Magyar Szó 2001. február 5.-i számából

Baráti körben el kell szenvednem az olykor cinikussá váló humorizálást magyarörmény minősítemem miatt. Már megszoktam.

Annál is inkább, mert ennél sokkal többet ér az, hogy családom eme múltja révén olyan értékes emberek közelébe kerülök, akiknek az a véleményük, hogy nekünk, erdélyi magyaroknak nem csak jelenünk és jövőnk, hanem múltunk is van.

Valamikor a negyvenes évek elején apáink nemzedéke az akkor felszabadult Észak-Erdélyben, ha köztisztviselő volt, származást igazoló okiratokat kellett, hogy felmutasson.

Természetesen a már létező zsidótörvény miatt, amely kizárta fontos állami tisztségek betöltéséből azokat, akik (akár harmadíziglen) zsidó származásúak voltak.

Mi, akkor serdülő gyermekek, csak halványan emlékezünk ezekre, a felszabadulásunkat megkeserítő emlékekre.

Én, akkor tizenéves kisdíák, jól emlékszem Kolozsvár főterén a sárga zsidócsillagos járókelőkre. Arra is, hogy szüleim zsidó ismerősei (nagy titokban) megőrzésre adtak át egyet-mást. Sötétben, késő este mehettünk hozzájuk a Pala utcába.

Később, "44 nyarán édesapám Tízes Szervezetének tizedesei vittek élelmet és ruházatot a téglagyárban összegyűjtött szerencsétleneknek.

Nem járt érte köszönet... De miért most, a magyarörmények kapcsán ez a visszaemlékezés?

Amikor a Park vendéglő emeleti különtermében huszonkilenc olyan, megyénkbeli és brassói fiatal és idős - sőt, az örökké tevékeny kolozsvári *Bálint Tiborné Kovács Júlia* is - találkozott ennek a már-már halványuló, időközön átbúvó szálnak kapcsán, hogy voltak örmény őseink is, ekkor nem hangzott el egyetlen szó sem az 1915-ös örményüldözésről, Atatürk fiatal farkasainak galád tetteiről, amelyet a franciák is csak most, majd egy évszázad múltán ítétek el. Hogy miért csak a múlt homályában rejtőző komor, fekete szakállas avagy fekete fejkendő őseink kerültek szóba? Csupán azért, mert igen reméljük, hogy mind találkozásaink, mind a rövidesen megalakuló művelődési egyesületünk az értékek kölcsönös megbecsülésén, az emberségességen, a társadalom sokféle örökségének értékelésén, s nem egymás kipusztításán, hagyományainak és szellemiségének megvetésén, letagadásán fog alapulni.

S miért ne emlékeznénk ugyanígy szász, sváb, zsidó, román, szlovák őseinkre is, csakúgy, mint vonásainkban megőrződött kun, avar, szláv vérrokonainkra?

Ehhez egykori sérelmeinket kell valamennyiünknek - nem elfelejtenünk - csak megbocsátanunk.

Puskás Attila

Romániai Magyar Szó, 2001. II. 5.

Híradó

A Fővárosi Örmény Klub szokásos klubestje 2001. március 15-én lesz a Magyarok Házában, Budapest V. kerület, Semmelweis u. 1-3. alatt, a Zeneteremben.
(Ismételjük, nem tévedés: március 15-én!)

Folytatjuk a gyűjtést a gyergyószentmiklósi, és az erzsébetvárosi templom felújítására!
Kérünk mindenkit, támogassa ezt a fontos célt, műemléktemplomaink megőrzését. Az adományokat az impresszumban közölt címen (az EÖGYKE székhelyén) és bankszámlán is el lehet juttatni. A számlaszám: 10100792-72594972-00000007

Könyvadományokat gyűjtünk a TÉKA könyvtárának támogatására! Elsősorban a magyar irodalom alapműveire számítunk!

Ismét fogatkozott magyarörmény közösségünk!
Megrendülten tudatjuk mindazokkal, akik ismerték, tisztelték és szerették, hogy

Dr. Székelyhidny Pál

2001. február 15-én, életének 81. évében, hosszú szenvedés után elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása február 26-án volt a Farkasréti temetőben.

Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

Nemrég jelent meg kiadásunkban - mint az olvasóink előtt ismeretes - Gudenus János József Örmény eredetű magyar nemesi családok genealógiája c. könyve. Kérjük a könyvben tárgyalt családok tagjait, hogy bármilyen hibás adat, vagy hiányosság esetén írásban jelezzék észrevételeiket, kiegészítéseiket, hogy a bővített, javított kiadásba bevezethessük.

Rajzversenyt hirdetünk (18 éves korig) közösségünk apraja-fiatalsága részére! Témakör: "Mit jelent számomra Szent István és országa, a keresztény magyar államiság 1000 esztendeje".